

HANDLEPLAN

FOR ØGET SKOLETILVÆR,
MINDRE SKOLEFRAVÆR OG SKOLEVÆGRING
I DEN BORNHOLMSKE FOLKESKOLE
2024-2026

CENTER FOR BØRN OG LÆRING

JUNI 2024

INDHOLD

SIDE 4	FORORD: FRA STRATEGI TIL FÆLLES HANDLING
SIDE 7	BEGREBER OG DEFINITIONER Sådan forstår vi skoletilvær og skolefravær
SIDE 8	MÅL OG INDSATSER Hvad vil vi opnå? Handleplanens fire indsatsområder #1 Vi lytter til barnets stemme og styrker forældresamarbejdet #2 Et styrket lærings- og undervisningsmiljø tænder lys #3 Tidlig, hurtig og helhedsorienteret indsats forebygger fravær #4 En kompetent og systematisk indsats gør skolen til et godt sted at være
SIDE 14	SKOLEFRAVÆR – LOVGIVNING OG PRAKSIS
SIDE 15	ET FÆLLES FUNDAMENT AF VIDEN Hvad ved vi om Skolefravær Hvad ved vi om relationer i skolen Hvad ved vi om Skoletilvær Læringspointer fra Er du på vej?
SIDE 18	LOKALE STEMME I SPIL
SIDE 20	VÆRKTØJSKASSEN Skolefravær Relationer i skolen Skoletilvær Børns Vilkår: Skolefravær løses i fællesskab Køge Kommune: Er du på Vej? Red Barnet: Alle sammen Øvrig inspiration

Det er mandag morgen og Frederikke ved, at hun skal i skole. Hun gør sig klar. Frederikke vil egentlig gerne i skole, men får ondt i maven, da hun tænker på, at hun i dag skal fremlægge en opgave i dansk for klassen. Det har hun prøvet før og kender signalerne: Uroen i kroppen, ubehaget, klumpen i maven og tårerne, der presser sig på. Når Frederikke er i skolen, er hun der uden helt at være der. På det tidspunkt går Frederikke i 8. klasse.

Frederikke kommer heller ikke i skole den mandag. Som det er fast procedure kontakter skolens lærer Frederikkens far og aftaler et møde. Sammen med Frederikke taler de sammen om, at hun har for meget fravær. Det er ikke første gang, at de havde har sådan et møde, men denne gang er resultatet et andet.

Sammen aftaler skolen, far og Frederikke selv, at Frederikke i en periode skal møde op i skolens tilbud til elever med bekymrende skolefravær. Med udgangspunkt i Frederikkens udfordringer og motivation, hjælper de voksne Frederikke til at blive mere tryk og se meningen med skolen og undervisningen. Frederikke får mere og mere mod på at deltage i undervisningen med hendes stamklasse. Frederikke afslutter 8. klasse med at gå til den praksisfaglige valgfagsprøve sammen med sine klassekammerater og med nyt mod på, at i 9. klasse bliver en anden oplevelse.

FORORD

Fra strategi til fælles handling

Skolefravær har igennem længere tid været et stigende problem i hele landet. I skoleåret 2021-2022 så man en markant stigning i elevfraværet i hele landet, og på Bornholm var fraværet desværre særlig højt. Selvom elevfraværet siden er faldet noget, både på Bornholm og i det øvrige land, er elevfraværet på Bornholm fortsat bekymrende højt.

Skolen kan ikke løse fraværproblematikken alene og skal i dialog med skolens mange parter om opgaven. Når vi vil det høje elevfravær i skolen til livs og skabe skoler med stærke fællesskaber, forudsætter det, at vi arbejder målrettet og med det samme høje fokus på tværs af øens folkeskoler. Skolerne skal hjælpe hinanden med systematisk at lære af hinanden og afprøve nye løsninger, baseret i viden om, hvad der virker.

Børne- og Skoleudvalget valgte i foråret 2023 at nedsætte et advisory board til at rådgive sig i arbejdet med at nedbringe elevfraværet. I advisory boardet indgik ledere, medarbejdere, elever, forældre og øvrige parter i- og omkring skolen. Advisory boardet har gået undersøgende, nysgerrigt og dialogbaseret til værks, indsamlet viden og erfaringer nationalt og lokalt og kommet med anbefalinger, der er lagt til grund for denne handleplan.

Handleplanen beskriver fremtidige handlinger. Det gælder, hvordan alle skoler skal arbejde forebyggende, så endnu flere børn og unge i den bornholmske folkeskole kan opleve at høre til i skolen. Det gælder også, hvordan skolerne skal arbejde med at få børn og unge med fravær og skolevægring tilbage i skolen.

Handleplanen er et fælles styringsredskab for administration, ledere og medarbejdere i og omkring den bornholmske folkeskole. Den skal være udgangspunkt for al lokal skoleudvikling og indarbejdes i skolernes lokale udviklingsplaner.

Når handleplanen skal gennemføres på skolerne, vil det blandt andet ske gennem systematiske prøvehandling på udvalgte skoler. Erfaringer og læringspointer fra afprøvede handlinger skal deles på skolen og mellem skoler, så alle opnår læring.

Handleplanen står på skuldrene af Strategi Fælles Folkeskole Bornholm 2023-2026 og styringsdokumentet 10 veje til god skoleudvikling 2023-2026. Handleplanen skal bidrage til at folkeskolen på Bornholm kan udleve sin vision:

Fælles om faglighed, fællesskab og trivsel

Børn og unge i den bornholmske folkeskole er del af et meningsfuldt læringsfællesskab i skolen, hvor de møder mange veje til læring og dannelse og får mulighed for at udvikle sig til livsduelige voksne; fagligt, socialt og personligt.

Alle voksne i den bornholmske folkeskole er del af et professionelt læringsfællesskab og står på tæer for at indrette skolehverdagen, så den til enhver tid fremmer børns læring og trivsel.

*Jesper Stjernfeldt Petri,
Skole- og dagtilbudschef,
Bornholms regionskommune
Juni 2024*

BEGREBER OG DEFINITIONER

Sådan forstår vi skoletilvær og skolefravær

'Skoletilvær' er at forstå som et modbillede og modsvar til skolefravær og skolevægring. Skoletilvær er, når 'skolen vælges til', og et barn eller ung oplever tilhør, og at skolegangen fungerer og sætter sig som en positiv erindring.

Der er tale om fire fraværstyper: Pjæk, skoletilbageholdelse, skolevægring, skoleeksklusion. De fire forskellige typer af fravær defineres forskelligt (Tine Basse Fisker):

Pjæk

- Manglende motivation og interesse i skolearbejde
- Kedsomhed
- Motiveres af andre stimulerende aktiviteter udenfor skolen
- Oftest ved forældrene ikke noget
- Ikke andre sociale vanskeligheder, bekymringer eller ængstelighed

Skoletilbageholdelse

- Forældrene holder barnet hjemme og forsøger ikke at få det i skole

Skolevægring/skoleundgåelse

- Barnet vil gerne i skole, men kan ikke.
- Forsøger at komme i skole
- Oplever stort emotionelt ubehag
- Forældrene ved det og forsøger at få barnet i skole

Skoleeksklusion

- Skolen kan ikke eller vil tage sig af barnets behov. Behov dækker over fysiske, socio-emotionelle, adfærdsmæssige eller faglige behov.
- Når skolen anvender disciplinær eksklusion
- Opfordrer ikke barnet til at deltage

MÅL OG INDSATSER

Hvad vil vi opnå?

Handleplanen skal bidrage til at indfri Strategi Fælles Folkeskole Bornholm 2023-2026 med vægt på disse mål:

- Skolen udvikler læringsfællesskaber, som alle børn kan deltage i og skaber læringsmiljøer, der understøtter elevernes faglige udvikling, fysiske og mentale sundhed.
- Skolen giver børn og unge medbestemmelse og skaber trygge rammer om gode relationer.
- Skolen skaber gennemskuelige og trygge overgange.
- Skolen ser samarbejdet mellem skole og hjem som et partnerskab og tager ansvar for en gensidig respektfuld kommunikation med forældre.
- Skolen samarbejder med andre aktører udenfor skolen om at udvikle fleksible og koordinerede indsatser for børn og unge.

I forhold til **Skoletilvær** gælder det strategiens overordnede mål for folkeskolen frem mod udgangen af 2026 om, at trivslen blandt eleverne skal ligge på eller over landsgennemsnittet.

I forhold til **Skolefravær** og **skolevægring** gælder det et mål om, at alle skoler skal bidrage til et fald i det samlede elevfravær på 15-20% ved udgangen af 2026 (set i forhold til elevfraværet målt i 2021/2022).

Handleplanens fire indsatsområder

En række konkrete indsatser indenfor fire indsatsområder skal bidrage til at indfri målene:

- #1 Vi lytter til elevernes stemme og styrker forældresamarbejdet
- #2 Et styrket lærings- og undervisningsmiljø tænder lys
- #3 En tidlig, hurtig helhedsorienteret indsats forebygger fravær
- #4 En kompetent og systematisk indsats gør skolen til et godt sted at være

#1 Vi lytter til barnets stemme og styrker forældresamarbejdet

Forældre og elever er skolens vigtigste ressource i arbejdet med skoletilvær og skolefravær. Skolen ser forældresamarbejdet som et partnerskab, hvor forældre og barnet/den unge oplever at blive lyttet til og inddraget i skolens løsninger og handlemuligheder. Det er til enhver tid skolens ansvar at kigge på sig selv, være undersøgende og gå i dialog med forældre og barnet/den unge for at finde ud af, hvad der bidrager til skoletilvær og hindrer barnet/den unge i at komme i skole. Problemet løses dér, hvor det bor og alle løsninger, der iværksættes for barnet/den unge skabes sammen med barnet/den unge selv og forældrene.

Administrationen skal

Inddrage Bornholms fælles elevråd i arbejdet med at skabe flere fællesskaber på tværs af øen.

Skoleledelsen på hver skole skal

I samarbejde med elever, elevråd og undervisningsmiljørepræsentanter drøfte

- hvordan undervisningen tilrettelægges, så den opleves inddragende, fællesskabende, varieret og motiverende
- arbejde med fællesskaber, klassekultur, mindre mobning og mere ro.

I samarbejde med skolebestyrelsen drøfte

- hvordan skole/hjem-samarbejde kan understøtte arbejdet med skoletilvær og skolefravær
- gode skift af voksne og gode overgange, der understøtter skolens elevers skoletilvær.

Udvalgte skoler skal

- Gennemføre systematiske prøvehandling, der afprøver nye møder at afholde skole/hjem-samtaler på.

Tegn på, at vi er på rette vej

Tegn på, at de bornholmske folkeskoler lytter til barnets/den unges stemme og styrker forældresamarbejdet, er:

- Børn/unge og forældre vurderer, at de bliver lyttet til og inddraget i skolens løsninger og handlemuligheder.
- Skolernes samarbejde med skolebestyrelserne, elevråd og undervisningsrepræsentanter er drøftet på de årlige skoleudviklingssamtaler.

#2 Et styrket lærings- og undervisningsmiljø tænder lys

Vi vil have faglighed og fællesskaber i skolen. Derfor er lærings- og undervisningsmiljøet afgørende for arbejdet med skoletilvær og skolefravær. Skolen er ramme om både store og små, formelle og uformelle fællesskaber, hvor alle børn/unge har mulighed for at være en del af skolens hverdag. Respekt og forståelse for forskellighed er fundamentale værdier i skolen, og skolens læringsmiljøer er derfor lærerige, udfordrende og forskellige.

Med spændende og engagerende undervisning skaber skolen begejstring og tænder lys hos børn/unge med læringsmiljøer, der giver plads til både leg, udvikling og læring. I skolen er der tid til at fordybe sig og blive forundret, gennem brug af sanser og fantasi, i naturen og med kreativitet. Skolens voksne inddrager børn og unges perspektiver og fremmer hermed fællesskab, motivation og skoletilvær.

Administrationen skal

Gennemføre en analyse af inklusions- og specialundervisningsområdet, der er udgangspunkt for arbejdet med at skabe muligheder for, at alle børn deltager i meningsfulde faglige og sociale fællesskaber.

Skoleledelsen på hver skole skal

I samarbejde med skolens personale

- være nytænkende i forhold til, hvordan undervisningen tilrettelægges, så den opleves inddragende, fællesskabende, varieret og motiverende
- bruge naturen, udeskole og bevægelse i arbejdet med at øge børn og unges skoletilvær
- skabe strukturerede og forudsigelige rammer, der understøtter ro, fordybelse blandt andet ved brug af undervisning på mindre hold eller i grupper
- arbejde med en fælles pædagogisk metode i forhold til mobning
- afholde systematiske elevsamtaler og benytte relationskortlægning.

Udvalgte skoler skal

Gennemføre systematiske prøvehandling med

- inddragende, fællesskabende, varieret og motiverende undervisning
- udvidet brug af struktur og forudsigelighed i undervisningen og inddragelse af specialpædagogisk viden
- etablering af 'tilværsgrupper' i skolens ældste klasser
- brug af metoder til at arbejde med tempoet i klassen og hos det enkelte barn med fokus på ro og pauser for hermed at øge elevernes fokus og koncentration
- brug af naturen, udeskole og bevægelse.

Tegn på, at vi er på rette vej

Tegn på, at de bornholmske folkeskoler styrker lærings- og undervisningsmiljøet, er:

- Skoleledelse og fagprofessionelle i skolen vurderer, at lærings- og undervisningsmiljøet er styrket gennem professionelle læringsfællesskaber, fokus på relationskompetence, fællesskabende didaktiker og co-teaching.

#3 Tidlig, hurtig og helhedsorienteret indsats forebygger fravær

Vi vil tage ansvar for at gøre en positiv forskel. Langvarigt skolefravær og skolevægring er udtryk for komplekse problemstillinger, der kræver, at skolen skaffer sig et overblik og laver en forebyggende, hurtig og koordineret indsats. Derfor samarbejder skolen med alle relevante parter omkring barnet/den unge i arbejdet med at forstå, hvorfor barnet/den unge ikke kommer i skole.

Den bornholmske folkeskole styrker sin koordinering af samarbejdet med relevante parter i og omkring skolen, fordi koordinering og gode samarbejdsrelationer er vigtige når skolen skal finde hurtige og fleksible løsninger på komplekse fravær- og skolevægringsproblematikker. Der skal systematisk deles erfaringer mellem det almene og det specialiserede skoleområde, så det tværgående samarbejde styrkes.

Administrationen skal

Udarbejde og gennemføre en samarbejdsaftale, der sikrer samarbejde på tværs af organisationen omkring en tidlig og systematisk opsporing af et barns mulige udfordringer, inden barnet starter i skole. Der skal skabes hurtige, fleksible og helhedsorienterede indsatser.

Skoleledelsen på hver skole skal

- afholde decentrale temamøder om skoletilvær, skolefravær og skolevægring med øget fokus på tidlige tegn på mistrivsel
- afprøve nye løsninger i forhold til barnet/den unges komplekse fraværsproblematik i samarbejde med barnet/den unge selv, forældre og øvrige parter i og omkring skolen
- afsætte timer til at sikre mulighed for at voksne omkring et barn/ung med skolefravær og/eller skolevægring, kan handle hurtigt og fleksibelt og 'gå en ekstra mil for barnet'.

I samarbejde med skolens tværfaglige ressource team

- finde velovervejede, hurtige og fleksible løsninger på barnets udfordringer i skolen.

Udvalgte skoler skal

Gennemføre systematiske prøvehandling, med brug af materialer fra Børns Vilkår og værktøjskassen.

Tegn på, at vi er på rette vej

Tegn på, at de bornholmske folkeskoler forebygger fravær med tidlige, hurtige og helhedsorienterede indsatser, er:

- Skoleledelse og administration vurderer, at skoler samarbejder systematisk på tværs af organisationen med at etablere nye og fleksible løsninger på skolefraværsproblematikker.
- Ledelse og administration vurderer, at den ny samarbejdsaftale på tværs af organisationen gennemføres i praksis.

#4 En kompetent og systematisk indsats gør skolen til et godt sted at være

Vi har et fælles fundament af viden og arbejder systematisk med børns fravær. Børn og unge har behov for tryghed og skal opleve, at de er værdifulde i skolens fællesskab. Det er den voksnes ansvar at være nysgerrig, undersøgende og i dialog med barnet/den unge for at finde ud af, hvad der hindrer barnet/den unge i at trives i skolen.

Det forudsætter, at voksne har kompetencer til at skabe og indgå i gode relationer med skolens børn og unge. Derfor styrker ledelse og administration sit arbejde med 'et fælles børnesyn' og et fælles sprog, der gør skolen til et godt sted at være og lære for alle børn.

Samtidigt arbejder ledelse og administration med en systematisk og ensartet registrering af fravær på alle skoler og træner de voksnes opmærksomhed på at se mønstre i børn og unges fravær for herigennem at forebygge langvarigt skolefravær og skolevægring.

Administrationen skal

Rammesætte skolernes arbejde med kompetenceløft og samarbejde mellem almen- og specialområdet, som del af den kommunale redegørelse 2025-2026. Administrationen udarbejder en procesplan og materialepakke til brug for kompetenceløft på alle skoler i arbejdet med fællesskabende didaktik, professionelle relationskompetencer, relationskortlægning og andre professionelle værktøjer til at styrke mødet med børn og unge i skolen.

Skoleledelsen på hver skole skal

Skabe rammer, der sikrer de voksnes relationskompetence, brug af fællesskabende didaktiker, relationskortlægning og andre professionelle værktøjer til at møde børnene.

I samarbejde med skolens personale

- udvikle en systematisk og rutinemæssig hverdagspraksis i arbejdet med skoletilvær og skolefravær
- udarbejde og gennemføre en procedure for, hvordan skolen modtager børn/unge, der har haft fravær/skolevægring, der er kendt af alle
- udarbejde og gennemføre et fælles adfærdskodeks, hvormed skolen tager ansvar for at voksne og børn/unge taler med omtanke og sympati for det barn/unge, der er fraværende eller i skolevægring.

Udvalgte skoler skal

Gennemføre systematiske prøvehandlinger, der understøtter

- skolens modtagelse- og tilbageslusning af børn og unge med skolefravær/skolevægring.

Tegn på, at vi er på rette vej

Tegn på, at de bornholmske folkeskoler forebygger fravær med kompetente og systematiske indsatser, er:

- Ledelsen og administrationen vurderer, at skolens personale handler relationskompetent, har et nuanceret syn på skolevægring og arbejder med fællesskabende didaktikker og andre professionelle værktøjer.
- Ledelse og administrationen vurderer, at skolerne arbejder systematisk og ensartet med registrering af fravær.

SKOLEFRAVÆR – LOVGIVNING OG PRAKSIS

Alle skoler arbejder systematisk med forebyggelse og nedbringelse af skolefravær. Det skal være tydeligt for alle hvem, der er ansvarlige for at gøre hvad, hvornår.

På skolen skal fravær registreres som:

- Ulovligt fravær (U)
- Lovligt fravær i forbindelse med sygdom, funktionsnedsættelse eller lignende (S)
- Lovligt fravær ved tilladelse til ekstraordinær frihed (L)

Det fremgår af **Procedure for fraværsregistrering**, hvordan fraværet skal registreres.

Alle skoler er forventet til at reagere på fravær og følge op på ulovligt fravær. Det er skoleleders ansvar, at alle medarbejdere på skolen kender til- og anvender værktøjet Comeback med en beskrivelse af proces og samarbejde i arbejdet med børn og unges fravær.

ET FÆLLES FUNDAMENT AF VIDEN

Handleplanen er baseret i et fælles fundament af viden fra forskning, dokumenterede erfaringer om skoletilvær, skolefravær og skolevægring og lokal viden fra de mange stemmer, der er indgået i advisory boardet.

Der er hentet viden i Børns Vilkårs materialer og inspiration fra Køge Kommunes projekt *Er du på vej?*

Hvad ved vi om Skolefravær

Fra forskningen ved vi, at for børn og unge er fraværet sjældent et problem. Fraværet er næsten altid løsningen på et langt større problem. Vi ved, at børn og unges fravær ikke har én årsag, men at forklaringerne på fravær skal findes i skolen, klassen, familien og i barnet selv.

Skolen

Forhold, der skaber grundlag for børn og unges fravær:

- Uengagerende undervisning
- For lave eller for høje faglige udfordringer
- Utrygge relationer til de voksne – lærere, pædagoger, vikarer
- Larm, støj og uro i timerne
- Sure voksne: Skældud og manglende anerkendelse eller for søde og eftergivende voksne: larm og kaosoplevelser
- Overgange i skolens liv: Indskoling/mellemtrin/udskoling, mellem lokaler, mellem timer og frikvarterer, mellem skole og klub og ved markante ændringer i strukturen.

Klassen

- Utryghed i klassen, uvenlig, ukærlig og hånende kultur og tone blandt eleverne
- Uro, konflikter og magtkampe i pigegruppen
- Voldsom, evt. seksualiseret sprogbrug og voldsomme fysiske lege og spil blandt drengene
- Mobning og/eller social eksklusion

Familien

- Belastninger i familien; konfliktfulde skilsmisser, sygdom eller dødsfald i nærmeste familie

Barnet

- Historik med ængstelighed, følsomhed, angst eller tristhed fra tidlig alder

Fra forskningen ved vi, at fraværsproblemet skal løses, der hvor det bor, og at det er afgørende, at skolen tager blikket tilbage på sig selv: Til skolen, til ledelsen, til lærerne, til samarbejdet, til klassens kultur og fællesskaber, til organiseringen af skoledagen (Tine Basse Fisker).

Hvad ved vi om relationer i skolen

Fra forskningen ved vi, at for børn og unge har lærer-elev-relationen en stor betydning for børn og unge både nu og her og på lang sigt. Børn og unge, der har et godt forhold til deres lærere, har større selvværd og en mere positiv selvopfattelse. Hvis barnet/den unge kan mærke, at læreren kan lide dem og vil dem det bedste, bliver de trygge, mere motiverede og lærer mere.

Professionel relationskompetence

'Professionel relationskompetence' er at indgå i samspil med børn og unge, der fremmer trivsel og udvikling, fagligt, socialt og personligt. Det bidrager til klassen som et læringsfællesskab. Det er læreren, der, som leder af et klassefællesskab, har definitionsmagten til at afgøre hvem og hvad, der er forkert og i orden. At handle relationskompetent handler om at forvalte den magt på en måde, der styrker børn og unges læring og trivsel.

Alle handler relationskompetent indimellem, men ingen gør det altid.

Børns seks behov i skolen

Alle børn og unge har seks grundlæggende behov, som skolen skal komme i møde:

Behovet for tryghed: For at børn og unge har mod på at undersøge og fordybe sig i omverdenen, har de følelsesmæssigt brug for at opleve tryghed.

Behovet for autonomi: For at bevare nysgerrighed og engagement har børn og unge brug for at opleve grader af frihed eller autonomi

Behovet for kompetence: For at børn og unge udvikler handlekraft og tiltro til egen formåen, skal de opleve sig kompetente ved at møde optimale udfordringer i en hverdag, der er inspirerende og involverende både kropsligt, følelsesmæssigt og kognitivt.

Behovet for samhørighed: Børn og unge har brug for at holde af andre, for at blive holdt af og for at være værdifuld i flere fællesskaber

Behovet for sundhed: For at børn og unge kan trives, fysisk og psykisk, og kan oparbejde sunde vaner og et stærkt nervesystem, har de brug for en hverdag med mulighed for både hvile, bevægelse, sunde måltider og at kunne færdes i grønne omgivelser.

Behovet for at bidrage: Ethvert barn/ung har brug for at bidrage gennem erfaringer af at bringe sig selv i spil i forhold til noget, der er større end sig selv. Det sker bl.a. gennem samska-

bende projekter og praktiske gøremål, hvor børns bidrag har en væsentlig betydning og gør en positiv forskel for verdenen omkring dem (Louise Klinge).

Hvad ved vi om Skoletilvæ

Fra forskningen ved vi, at når skolegang mangler adgange til deltagelse, og når elever ikke finder engagement, fælles forståelse og mening med skolelivet, så kan der opstå et tab af motivation og ikke mindst manglende tilhør. Spændende, fængende og overraskende undervisning kan skabe grobund for- og accept af, at noget også nogle gange kan opfattes kedeligt. Det handler om at fagliggøre og udvide de stunder, hvor undervisningen lykkedes, og hvor man kan mærke, at man har flest mulige med. Det skaber momentum, der for en stund kan tilsidesætte ensomhed, konflikter, mobning og oplevelser af ikke at passe ind.

Fællesskabende didaktik

En 'fællesskabende didaktik' er en didaktik, der er optaget af at skabe fælles tilhør og engagement til undervisningen. Fællesskabende didaktik handler om at udvikle et 'undervisnings-Vi'. (Helle Rabøll Hansen).

Læringspointer fra Er du på vej?

I Er Du På Vej? projektet i Køge arbejdede man med to ligeværdige indsatser; et bredt fokus på alle niveauer i hele organisationen og tre specifikke implementeringsstrategier.

Bredt fokus på alle niveauer i hele organisationen

Den brede indsats i projektet var en fælles platform af ny viden, oplysning og mindset, der gav de specifikke indsatser en klangbund og et rygstød, som skolerne og deres samarbejdspartnere stod sammen om.

Til at understøtte det brede fokus blev afholdt:

- Decentrale formøder til de årlige temadage for skoler og sfo'er, i PPR og Familieafdelingen.
- En årlig temadag for alle lærere, pædagoger, ledere, psykologer, sagsbehandlere, andre nøglepersoner og eksterne gæster. Tre førende forskere (Tine Basse Fisker, Louise Klinge og Helle Rabøll Hansen) holdt oplæg, som blev live-streamet til alle deltagere.

Tre specifikke implementeringsstrategier

Da første temadag var gennemført, og det brede vidensgrundlag var lagt, iværksatte Køge kommune tre specifikke implementeringsindsatser, der tilsammen skulle bidrage til at udvikle motiverende og relevant undervisning og reducere fravær. De tre implementeringsindsatser var: pilotprojekter, pioneruddannelse og et udgående rejsehold.

LOKALE STEMMER I SPIL

Udsagn fra advisory boardets deltagere

Deltagernes i advisory boardet har alle bidraget med konkrete anbefalinger til arbejdet med skoletilvær og skolefravær. Anbefalingerne er lagt til grund for handleplanen.

Søren Thorborg, ledelsesrådgiver og tidl. skolechef i Køge Kommune

// Det er erfaringen fra Er du på vej? projektet i Køge, at det er nødvendigt med samspillet mellem en bred, helhedsorienteret, forebyggende indsats, der etablerer fælles mindset, værdier og praksis og en dyb, indgribende, delvist individuel indsats, der har fokus på elever, der har fravær eller er tæt på det.

Det fælles elevråd og Ungerådet

// Det starter ofte med mentalt fravær, så det er vigtigt, at de voksne er opmærksomme på elevernes skift i adfærd. Når en elev først har været meget væk fra skolen bør skolen skabe mulighed for at man kan komme stille og roligt tilbage igen. Faste voksne skaber tryghed.

Forældre

// Skolen bør skabe rammer, som alle børn kan holde ud at være i med struktur og forudsigelighed, færre skift, stabile voksne og flere "mellemformer". Det er vigtigt med en tidlig indsats, inden barnet starter i skolen og at forældrene inddrages i problemløsningen. Det er forældrene, der kender barnet allerbedst og ser barnet, når det har det allerværst.

Bornholms Handicapråd

// Det er vigtigt, at uddanne personalet, så de vil kunne se faresignaler og tidlige indikationer hos elever med risiko for højt fravær eller skoleværing. Løsninger skal skabes i samarbejde med forældrene.

Skolebestyrelse

/// Det kan betale sig, at have øget opmærksomhed på og investere i overgangen fra dagtilbud til skole og i børns gode og velovervejede overgange i skolen. Overgange er afgørende perioder i børns liv og dagtilbud og skole skal arbejde tæt sammen. Skolen skal tage ansvar for elevers fravær og ikke sende problemet hjem eller tilbage i barnet.

Medarbejdere

/// Alle skoler bør have en afdeling/team, der kan tilgodese elever med skolevægringsproblematikker og på alle skoler bør der være en grundlæggende forståelse af hvad skolefravær betyder for barnet. Almenskoler og specialskoler bør samarbejde meget mere omkring skolefraværsproblematikker.

Ledere

/// Alle skoler kan forebygge fravær og skolevægning med en tydelig struktur i undervisningen, mindre hold og flere voksne i undervisningen og gennem motiverende og varieret undervisning. Alle skoler skal arbejde systematisk med fravær og der bør være ressourcer til et modtagelsesteam på alle skoler.

PPR

/// Relationen mellem elev og lærer er afgørende, når skolen vil forebygge skolefravær og skolevægning. Det er vigtigt, med et roligt klassemiljø, flere uddannede voksne i klassen og færre vikarer. Der bør være en høj grad af fleksibilitet i skolens tilrettelæggelse og skoledagen skal være kunne tilpasses den enkelte elev. Fravær skal kortlægges og forstås, og den unges rutine skal forstyrres med noget positivt.

Det Gule Team

/// Skolefraværet er et symptom på et problem og det er problemet, der er problemet. Det er lige så vigtigt med en hurtig indsats, som en tidlig indsats. Skab fleksible muligheder, find motivation i håb og drømme og gå den ekstra mil. Husk barnets stemme!

Center for Sundhed og Omsorg

/// Der er behov for at vi interesserer os for de rammer vi som voksne sætter for ungdomslivet og de normer vi har for "det gode liv" med ensidigt fokus på præstation og tempo. Der bør være hurtig, nem og lige adgang til hjælp og støtte. Vi ved, at bøjelige strukturer i uddannelsessystemet bidrager til børn og unges trivsel.

Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering, Ungeporten

/// Det er vigtigt, at alle skoler har opmærksomhed på at minimere skift i relationer mellem børn og skolens voksne og at de voksne i skolen arbejder ud fra en forståelse af, at alle børn er betydningsfulde i fællesskabet. Det er skolens ansvar at vise barnet denne plads. Skolen skal huske på, at skolefravær er en undgåelsesadfærd. Der bor altid en årsag i skolen. Barnet skal inddrages, når fraværet bekymrer.

VÆRKTØJS- KASSEN

Skolerne skal i fællesskab løfte børn og unges skoletilvær og løse udfordringen med elevfraværet sammen med skolens parter. Arbejdet med skoletilvær, skolefravær og skolevægring skal bygge på dokumenteret viden fra forskningen, dokumenterede erfaringer og den lokale viden om, hvad der skal til, og hvad der virker. Denne værktøjskasse rummer relevant viden til brug for inspiration og guidning på skolerne.

Skolefravær

Søg inspiration i viden om skolefravær

Social og Boligstyrelsen, Børn med autisme og skolevægring, 2016:

<https://www.sbst.dk/udgivelser/2016/boern-med-autisme-og-skolevae-gring>

Børnepsykologi med Rasmus Alenkær Fra fravær og skolevægring:

<https://www.alenkaer.dk/blog/2018/5/9/fravr-og-skolevg-ring>

Børnepsykologi med Rasmus Alenkær Fra fravær til fællesskab podcast 2021:

<https://www.alenkaer.dk/podcast/tag/skolev%C3%A6-gring>

Anne Vibeke Fleischer, Jeg vil ikke i skole.

Om skolevægring hos børn og unge: Dansk Psykologisk Forlag

Tine Basse Fisker et al. (2019). Skolens fraværende Børn – årsager og indsatser: Dafolo

Oplæg og Q&A med Tine Basse Fisker: https://www.youtube.com/watch?v=xgnJvqQ2h_o

Relationer i skolen

Søg inspiration i viden om relationer

Louise Klinge (2018). Relationskompetence: Århus Universitetsforlag.

Louise Klinge (2019). Læreres relationskompetence – tre synlige kendetegn:

<https://youtu.be/dBCh3ZAZZi4>

Refleksionspakke med Louise Klinge, (2019) Introduktion til videns- og refleksionspakke om relationens betydning: <https://educ.dk/refleksionspakke/>

Undervisningsministeriet (2024) Få bedre relationer til dine elever, 12 trin til bedre relationskompetence: <https://www.relationskompetent.net/trin12>

Skoletilvær

Søg inspiration i viden om skoletilvær

Helle Rabøll Hansen et al., (2022). Fællesskabende didaktikker: Kvan.

Helle Rabøll Hansen et al. (2019). Skolens fraværende børn – årsager og indsatser: Dafolo.

Oplæg og Q&A med Helle Rabøll Hansen (youtube):

<https://www.youtube.com/watch?v=pLFC-b5Plig&t=1867s>

Børns Vilkår: Skolefravær løses i fællesskab

Søg inspiration i Børns Vilkårs artikler og materialesamling

Skolefravær løses i fællesskab: https://bornsvilkar.dk/skolefravaer/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjwps-zBhAiEiwALwsVYVVYlwaamusQo8PJSZlgs9DJTqVXU7AjHpnZQuuogJxS-h86YsDdVIhoCZxkQAvD_BwE

Skolens tomme stol, rapport om skolefravær: https://bornsvilkar.dk/skolens-tomme-stole/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjwps-zBhAiEiwALwsVYdZ0YR09G6ZV8w2vOvChk-PYLIDK_hr8j-5hF27vy0eYnjPneb-3SxoCs5YQAvD_BwE

Børn der ikke kommer i skole (videoklip): www.youtube.com/watch?v=nciSBaR4tI8

Guide til lærerskift: www.bornsvilkar.dk/wp-content/uploads/2023/01/Guide-til-laererskift.pdf

Pixiguide til elevsamtalen: <https://bornsvilkar.dk/wp-content/uploads/2023/01/Pixiguide-til-elevsamtalen.pdf>

Køge Kommune: Er du på Vej?

Søg inspiration i Er du på vej? projektets artikler og materialesamling

Er du på vej? projektet i Køge Kommune: <https://erdupaavej.dk/>

Er du på vej? – Film og podcast: <https://erdupaavej.dk/film-og-podcast/>

Er du på vej? – Arkiv med videoer: <https://erdupaavej.dk/arkiv/>

Red Barnet: Alle sammen

Søg inspiration i Red barnets artikler og materialesamling

Viden og redskaber – Alle Sammen: <https://skole.redbarnet.dk/viden/alle-sammen/>

Børns trivsel og fællesskaber – et undervisningsforløb:

<https://skole.redbarnet.dk/materiale/boerns-trivsel/>

Børns digitale liv: <https://skole.redbarnet.dk/materiale/boerns-digitale-liv/>

Stærke sammen – et undervisningsforløb:

<https://skole.redbarnet.dk/indsatser/staerke-sammen-mellemtrin/>

Øvrig inspiration

Fri for mobberi: Skab trygge børnefællesskaber: <https://www.friformobberi.dk/>

Mellemfolkeligt samarbejde: Medborgerskab i folkeskolen – unge handler fællesskab:

<https://www.verdensklasse.dk/medborgerskab>

Woof – en styrkelse af klassefællesskabet med en klassehund:

https://planetwoof.dk/?utm_source=facebookads&utm_medium=ACQVaerktojet4

EMU, Low arousal – en fælles pædagogisk værktøjskasse: <https://www.emu.dk/grundskole/undervisningsmiljoe/konflikter/low-arousal-en-faelles-paedagogisk-vaerktoejskasse>

Socialpædagogen online: Elvén – Sådan arbejde du med Low Arousal: <https://sl.dk/fag-og-viden/arkiv/2020/11/bo-hejlskov-elven-saadan-arbejder-du-med-low-arousal/>

COPYRIGHT: BORNHOLMS REGIONSKOMMUNE 2024
FOTOS: JUSTINE HØEG, ULLA DIDRIKSEN OG NATUR BORNHOLM
LAYOUT: SIDEKICK DESIGN